

כ"ו חשון תשע"א
03 נובמבר 2010

מדד המפעלים הקטנים והבינוניים

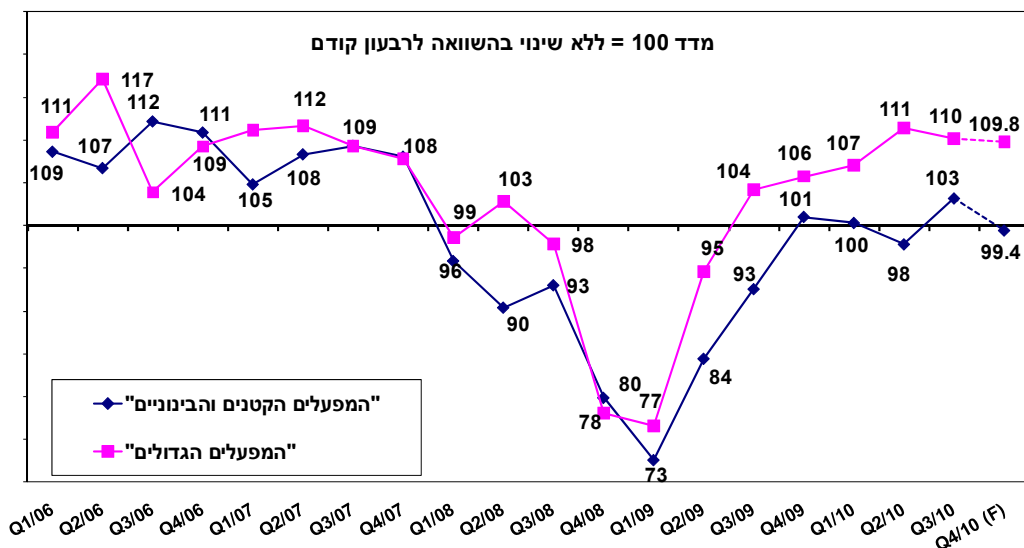
מדד המפעלים הקטנים והבינוניים, שנערך מאמצע ספטמבר ועד אמצע אוקטובר 2010, מצביע על צפי לנסיגה מתונה ביותר, כמעט קיפאון, בפעילות התעשייתית של המפעלים הקטנים והבינוניים¹ ברבע האחרון של 2010.

מדד זה, שצפוי לעמוד על 99.4 נקודות בסוף השנה, משקף את ציפיות תעשייני המפעלים הקטנים והבינוניים ליציבות בפעילותם התעשייתית, זאת לאחר עלייה במדד ברבע השלישי של השנה ל- 103.2 נקודות, המצביע על גידול בפעילות המגזר. לא מן הנמנע, כי חלק מהגידול ברבע השלישי של 2010 הושפע מפעילות מוגברת לקראת חגי תשרי.

לפי מדד זה נראה כי מגזר המפעלים הקטנים והבינוניים מתקשה להתאושש מהמשבר הכלכלי וממשיך לדשדש: מאז הרבע האחרון של 2009 נעה רמת המדד סביב ה- 100 נקודות², זאת אל-מול הרמה הממוצעת הגבוהה שנרשמה בארבע שנות הצמיחה שקדמו למשבר הכלכלי (2004 – 2007: מדד ממוצע של 108.2 נקודות).

יודגש, כי קו ה- 100 נקודות מפריד בין נסיגה להתרחבות, לפיכך מדד הנמוך מ- 100 נקודות משקף נסיגה בפעילות התעשייתית. מדד זה, שנערך על-ידי מחלקת המחקר הכלכלי באגף כלכלה של התאחדות התעשיינים, מבוסס על שקלול הדיווחים והתחזיות של 60 מפעלים תעשייתיים קטנים ובינוניים (עד 100 עובדים), אל מול 100 מפעלים גדולים (המעסיקים מעל 100 עובדים).

התפתחות מדד המפעלים הקטנים והבינוניים אל מול המפעלים הגדולים

גרף זה מציג בכל נקודת זמן את התפתחות הפעילות התעשייתית של המפעלים הקטנים והבינוניים אל מול המפעלים הגדולים, בהתבסס על שקלול דיווחי התעשיינים באשר לתפוקה, לתעסוקה, ליצוא, ולהשקעות ואת תחזיות התעשיינים לגבי שלושת החודשים הבאים, בהתייחס לאותם משתנים. כך, רק נקודת הקצה במדד (נתון התחזית לרבעון הבא) משקף את תחזיות התעשיינים, בעוד יתר הנתונים משקפים את ההתפתחויות בפועל.

¹ מפעלים המעסיקים עד 100 עובדים.

² למעט העלייה במדד ברבע השלישי של 2010. נדגיש, כי במרבית הפעמים המדד ברבע השלישי של כל שנה הינו גבוה בהשוואה למדדים האחרים באותה שנה.

אגף כלכלה

המחלקה למחקר כלכלי

היציבות בפעילות המפעלים הקטנים והבינוניים בולטת לרעה על רקע דיווחי המפעלים הגדולים, אשר מצביעים על צפי להתרחבות נוספת בפעילותם התעשייתית בסוף השנה: מדד המפעלים הגדולים צפוי להגיע לרמה של 109.8 נקודות ברבע האחרון של השנה, זאת בדומה למדד שנרשם ברבע השלישי של 2010 (110.1 נקודות). נדגיש, כי הגידול המתמשך בפעילות מגזר הגדולים מתחילת השנה משקף צמיחה מהירה אף בהשוואה לארבע שנות הצמיחה שקדמו למשבר הכלכלי: 2004 – 2007 נרשם מדד ממוצע של 108.5 נקודות.

פרוט רכיבי המדד לבחינת התפתחות מפעלי התעשייה הקטנים והבינוניים:

הצפי לקיפאון בפעילות המפעלים הקטנים והבינוניים ברבע האחרון של 2010, אשר בא לידי ביטוי במדד, משקף את ציפיות התעשיינים לנסיגה מתונה בתפוקת המגזר ובמשלוחי היצוא, אשר קוזזה כמעט במלואה הודות לגידול מתון ביותר הצפוי במצבת העובדים ובהשקעות במפעליהם.

תעשיית המפעלים הקטנים והבינוניים צופים, כאמור, לרבע האחרון של השנה נסיגה מתונה בתפוקתם: מדד התפוקה צפוי להגיע בסוף 2010 ל- 98.3 נקודות, המצביע על נסיגה קלה בתפוקתם, לאחר מדד גבוה, של 105.6 נקודות, ברבע השלישי של השנה, ומדד של 95.8 נקודות ברבע השני של 2010. מנגד, **מצביע מדד המפעלים הגדולים על צפי להתרחבות נוספת בתפוקתם, בקצב הדומה לרבע השלישי של השנה** (112.3 נקודות). נציין, כי הצמיחה המהירה בתפוקת המפעלים הגדולים החלה לפני כשנה - ברבע השלישי של 2009 (מדד ממוצע של 110.3 נקודות), בעוד המפעלים הקטנים והבינוניים מדשדשים במהלך תקופה זו בין צמיחה מתונה לנסיגה (מדד ממוצע של 98.7 נקודות).

נסיגה נוספת צפויה במשלוחי היצוא של מגזר הקטנים והבינוניים, תוך התמתנות עוצמת הנסיגה: מדד משלוחי היצוא יגיע ברבע האחרון של השנה, על פי תחזיותיהם של יצואני המגזר, ל- 97.3 נקודות, זאת לאחר מדד של 93.5 נקודות ברבע השלישי של 2010 – המצביע על נסיגה חדה ביצוא, ולאחר מדד דומה של 96.3 נקודות ברבע השני של השנה. **מדד משלוחי היצוא בקרב המפעלים הגדולים משקף צפי להמשך ההתרחבות, תוך האטה קלה בקצב הגידול** (109.7 נקודות), לאחר מדד של 111.4 נקודות ברבע השלישי של השנה, ומדד של 116.0 נקודות ברבע השני של השנה (המשקף גידול מהיר ביותר ביצוא, כמותו לא דווח מזה כארבע שנים).

תעשיית המפעלים הקטנים והבינוניים צופים גידול קל נוסף במצבת עובדיהם, תוך האטה קלה בקצב הקליטה: מדד התעסוקה צפוי להגיע ל- 101.1 נקודות בסוף השנה, לאחר מדד של 102.8 נקודות ברבע השלישי של השנה, ובהמשך למדד של 100.0 נקודות ברבע השני של השנה – המשקף יציבות. כמו כן, **מגזר המפעלים הגדולים צופה אף הוא האטה קלה בקצב קליטת העובדים** (מדד של 105.0 נקודות). עם זאת, עדיין מדובר בקצב קליטה גבוה בהשוואה לקצב הקליטה הצפוי במגזר הקטנים והבינוניים. יתרה מכך, מאז תחילת השנה מדשדשת מצבת העובדים של המפעלים הקטנים והבינוניים בין גידול מתון לקיפאון, בעוד המפעלים הגדולים מדווחים על קליטת מועסקים מהירה, שצפויה להימשך גם בחודשים הבאים (מדד ממוצע של 106.3).

גידול מתון, כמעט קיפאון, צפוי בהיקף השקעותיהם של המפעלים הקטנים והבינוניים: מדד ההשקעות צפוי לעמוד ברבע האחרון של 2010 על 100.6 נקודות, לאחר מדד של 103.3 נקודות ברבע השלישי של השנה, ולאחר מדד של 100.5 נקודות בממוצע שני הרבעונים הראשונים של השנה. **זאת בעוד מגזר המפעלים הגדולים צופה גידול מהיר בהשקעותיו, תוך האצה בקצב: צפי למדד של 115.3 נקודות, בהמשך למדד גבוה גם ברבע השלישי של השנה** (114.0 נקודות). עוד נדגיש, כי מדד השקעות כה גבוה בקרב המפעלים הגדולים לא נרשם מאז החלה מחלקת המחקר הכלכלי בביצוע הסקר³.

³ מאז הרבע השני של 2004.

אגף כלכלה

המחלקה למחקר כלכלי

מדד לבחינת התפתחות המפעלים הקטנים והבינוניים 2010 – 2006

רכיבי המדד				מדד משוקלל של המפעלים הקטנים והבינוניים	התקופה
השקעות	יצוא	תעסוקה	תפוקה	מדד כללי	
					מדד שנתי
113.3	110.3	107.2	110.5	109.6	2006
106.6	109.4	105.4	109.1	107.6	2007
95.6	86.5	93.6	86.3	89.8	2008
91.3	84.2	91.1	84.9	87.7	2009
					מדד רבעוני
106.4	98.4	104.9	105.8	104.8	Q1/07
102.7	109.6	105.5	111.5	108.3	Q2/07
107.9	115.2	106.2	110.7	109.3	Q3/07
109.5	114.5	105.2	108.5	108.0	Q4/07
101.9	90.6	99.0	93.2	95.9	Q1/08
95.4	89.2	94.8	86.2	90.4	Q2/08
95.2	89.7	96.4	90.6	93.0	Q3/08
89.9	76.6	84.1	75.1	79.9	Q4/08
82.2	72.6	81.7	63.4	72.6	Q1/09
91.3	75.4	87.5	82.6	84.4	Q2/09
93.0	87.8	95.8	91.1	92.6	Q3/09
98.9	100.9	99.5	102.7	101.0	Q4/09
100.6	105.4	100.6	98.9	100.3	Q1/10
100.5	96.3	100.0	95.8	97.8	Q2/10
103.3	93.5	102.8	105.6	103.2	Q3/10
100.6	97.3	101.1	98.3	99.4	Q4/10 תחזית

מדד המפעלים הקטנים והבינוניים מבוסס על סקר רבעוני מקיף, שעורכת המחלקה למחקר כלכלי באגף הכלכלה של התאחדות התעשייתנים, בקרב מדגם מייצג של מפעלי התעשייה.

המדד בוחן אחת לרבעון את השינויים בפועל ברבע החולף וכן את השינויים הצפויים ברבע הבא לגבי מספר אינדיקטורים מרכזיים בתעשייה, לגביהם נמצא מתאם גבוה על-פני שנים בין דיווחי ותחזיות התעשייתנים לבין נתוני הלמס' בפועל. המדד משקף ממוצע משוקלל של האינדיקטורים המרכזיים בתעשייה: תפוקה (45%), מועסקים (35%), יצוא (10%), השקעות (10%).

כאשר ערך המדד נמצא מעל קו ה-100 הדבר מעיד על מגמת שיפור במצב מפעלי התעשייה הקטנים והבינוניים, כאשר ערך המדד נמצא מתחת לקו ה-100 הדבר מעיד על הרעה במצב. כאשר ערך המדד הינו 100 הדבר מעיד כי לא חל שינוי במצב התעשייה בהשוואה לרבע קודם.

בדבר הסברים והבהרות ניתן לפנות לצוות מחלקת המחקר הכלכלי:

דפנה אבירם-ניצן, מנהלת מחלקת המחקר הכלכלי
חגית שמריהו, כלכלנית המחלקה
טלפון: 03-5198806